

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 4.—
» Nemčijo . . . » 5.—
» ostalo inozemstvo . . » 6.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za posilano se plačuje po 15 h, za parte in zahvale po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvó lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnoznanilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 20. aprila 1917.

Št. 16.

Mir hočemo!

Da, mir hočemo! To je jasno povedala naša vlada, odgovorivši na manifest ruske začasne vlade.

Ruska vlada je v dotičnem svojem manifestu z dne 10. aprila med drugim izjavila:

„Zčasna vlada prepušča ljudski volji, da v tesni skupnosti z našimi zavezniki končno odloči o vseh vprašanih glede svetovne vojne in njene zaključka, smatra pa za svojo pravico in dolžnost, da že sedaj izjavlja: Svobodna Rusija nima namena, gospodovati nad drugimi narodi, vzeti jim narodno dediščino in s silo zasesti tuje ozemlje, marveč hoče doseči trajen mir na podlagi pravice narodov, da si sami določujejo usodo. Ruski narod ne stremi za tem, da bi svojo zunanjo moč na škodo drugih narodov povečal, njegov cilj ni, podjarmiti katerikoli narod ali ga ponižati. V imenu enakosti je odstranil verige, ki so težile poljski narod. Toda ruski narod ne bo pripustil, da bi izšla njegova domovina iz velikega boja ponižana in v svojih življenjskih pogojih razmajana.“

Korespondenčni urad je 14. t. m. razglasil izjavo naše vlade z ozirom na zgoraj omenjeni manifest ruske vlade. Naša vlada konstatira, da skuša začasna ruska vlada doseči cilj, ki se krije s ciljem avstro-ogrške monarhije, kakor ga je označil naš zunanji minister v svojem pogovoru dne 31. sušca t. l. Izjava pravi nadalje:

„Torej se lahko konstatira, da se avstro-ogrška vlada in začasna ruska vlada na enak način trudite za mir, ki bi bil za obe strani časten — za mir, ki bi, kakor se glasi v mirovni ponudbi Avstro-Ogrske in njenih zaveznikov z dne 12. decembra 1916, zagotavljal vojskujočim se državam obstoj, čast in možnost razvoja. Tedaj izraženo prepričanje zaveznikov, da se dajo njene pravice in utemeljene zahteve brez ugovora združiti z onimi drugih narodov, obstoja danes po izjavi začasne ruske vlade še naprej v večji meri.“

Ker je s tem vsemu svetu in zlasti narodom Rusije jasno dokazano, da Rusija ni več prisiljena bojevati se v svojo obrambo in za svobodo svojih narodov, potem pri tej enakosti ciljev zaveznikov in začasne ruske vlade ne more biti težko, najti pot do sporazuma, tem manj, ker Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski v sporazumu z zavezniki vladarji želi v bodočnosti živeti v svojih notranjih in zunanjih življenjskih pogojih zasigurnim in zadovoljnim ruskim narodom v miru in prijateljstvu.“

To so jasne besede, ki ne pripuščajo nobene dvoma. Na ruski vladi je, da vdari v ponujeno roko. Bo to storila? Saj bi bilo to za obe strani dobro!

Dvojno je, kar bi znalo Ruse zaslepiti, da ne bi storili končnega koraka za sporazum. Prvo je Angleška, ki bo brez dvoma s pomočjo Amerike napela vse sile, da Rusijo odvrne od sklepanja posebnega miru, če treba tudi z nasilnostjo s pomočjo Japonske. To je čisto v duhu angleške politike. Drugo so naše notranjepolitične razmere. Se merodajni krogi tega zavedajo? Naša ponudba je jasna, točna in — zgodovina naše državne politike in tradicija naše slavne dinastije je porok zato — tudi odkritosrčna in zanesljiva. Še nikdar ni noben Habsburžan prelomil besede, dane kaki državi. Toda če se morda Rusi tega ne zavedajo tako jasno, sodeč po dogodkih v Rusiji, potem je lahko, da se vprašajo: Če ima monarhija resno voljo, zavzeti nasproti drugim narodom demokratično stališče, stališče svobodnega razvoja narodov na Ruskem, potem bi morala za-

vzeti v praksi isto demokratično stališče tudi doma in jasno izjaviti: Stališče Nemcev po nadvladi v monarhiji ni tudi stališče vlade.

Za nas je seveda to vprašanje pojasnjeno že z nastopom vladanja presvitlega cesarja, četudi so se pozneje do zadnjih dni od strank, ki stojé blizu vlade, slišali drugi glasovi. Vlada nosi torej pred avstrijskimi narodi veliko odgovornost in upamo, da bo dokazala isto bistroumnost, kakor jo je dosedaj v zunanji politiki grof Czernin.

Cesar Karel I. za mir.

Björn Björson je bil te dni od cesarja sprejet v Laxenburgu. Nasproti poročevalcu madjarskega lista „Az Est“ se je izrazil o tej avdienci takole: Govoril sem že z drugimi kronanimi glavami, pa nikdar še ne s takim kraljem, kakor je Vaš. Kralj Karel je govoril z največjo odkritosrčnostjo in bil sem presenečen, kako trdno gre nasproti svojemu cilju, kako vse ve in kako jasno da vidi, kako odločen in živahen da je, koliko mlade sile je v njem.

Kar je kralj povedal, seveda ne smem izblebetati, toda kaj da hoče, to bom povedal: Mir. Sedaj mir, pozneje še veliko družega, samo velike in dobre reči. Eno izjavo pa moram sporočiti: „Bil sem sam zunaj v strelskem jarku,“ je rekel kralj. „Bil sem navzoč, ko je dobil neki vojak strel v trebuh in se je okrvavljen zgrudil. Vem, kaj je vojska, vem kako grozna da je, vem torej, kaj pomeni mir. Mir, to je, kar hočem!“

Sklicanje državnega zbora v znamenju miru.

Ruska revolucija je svetovni položaj in s tem tudi naš notranjepolitični položaj močno izpremenila. Rusijo in s tem Avstro-Ogrsko in njene zaveznice je pomaknila za velikanski korak bliže mirovnim pogajanjem. Z zmago demokratične misli na Ruskem so padle v vodo tudi znane zahteve avstrijskih nemških strank. Z ozirom na mirovno vprašanje, ki je sedaj v ospredju, je namreč potreben državni zbor, ki bo razrešil ustavnim potom vprašanja, ki naj bi jih bila vlada rešila na zahtevo nemških strank z oktroijem, torej na protustaven način. Razmere so se izkazale močnejše kakor želje nemških strank, in to na korist države.

Na Dunaju se je 16. t. m. vršil ministrski svet, ki se je posvetoval o sklicanju državnega zbora. V dobro poučenih krogih se z vso gotovostjo zatrjuje, da bo državni zbor sklican na zadnji teden v majniku. Sklicanje državnega zbora bo morda že prihodnje dni razglašeno.

Vlada ne misli več na to, da bi jezikovno vprašanje, vprašanje o samostojnosti Galicije, reformo poslovnika uredila izvenparlamentarnim putem.

Parlament prevzame veliko odgovornost, s čimer pa ni rečeno, da bo vse, kar se je zgodilo, pokrilo s plaščem molčečnosti.

S sklicanjem parlamenta bo vlada izpolnila dolžnost, ki jo je tako dolgo odlagala, in eno najnujnejših zahtev prebivalstva. Parlament bo lahko marsikaj popravil, marsikatero bolečo rano zacelil, in prav nič ne dvomimo, da bo to tudi storil.

Politični pregled.

Volitev novega državnoborskega predsednika. Dosedanji državnoborski predsednik dr. Sylvester se je predsedništvu odpovedal. Nemški listi poročajo, da sta se Češki svaz in Hrvatsko-slovenski klub zedinila za kandidaturu slovenskega državnega poslanca in dosedanjega pod-

predsednika viteza Pogačnika. Nemci bi radi imeli dr. Groša, ki ga pa slovanske stranke kot predsednika nemškega Schulvereina odklanjajo. „Tagespost“ poroča z Dunaja: „Med nemškimi strankami je močno gibanje, ki hoče predsedništvo ponuditi splošno priljubljenemu zastopniku celovškega mesta, poslancu dr. Dobernigu, kandidatura, ki bi jo vsa zbornica in vse stranke najprijazneje pozdravile. Zadeva bo v prihodnjih sejah strank prišla že v razgovor!“ Kar se tiče priljubljenosti poslanca Dobrniga, ki ga je „Tgp.“ napravila za doktorja, pri slovanskih strankah, zlasti pri Slovincih, se „Tgp.“ korenito moti.

Odstop ministrov. Posledica novega političnega položaja je, da so podali demisijo trije ministri, nemška ministra dr. Urban in dr. Baerenreither ter poljski minister dr. Bobrzinski.

General Stöger Steiner pl. Steinstetten vojni minister. Cesar je imenoval za vojnega ministra ekscelenco generala Stögerja Steinerja pl. Steinstettna. Novi vojni minister je bil rojen leta 1861 v Perneggu na Štajerskem. Po izbruhu vojne je Stöger pl. Steinstetten poveljeval 4. pehotni diviziji v armadi generala Auffenberga. Po italijanski vojni napovedi je stopil na čelo nekega armadnega zbora na soški fronti. „Slovenec“ poroča o njem pod naslovom „Branitelj naše Gorenjske — naš novi vojni minister“: „Ekscelenca je kot korni poveljnik spoznal naš narod, njegove vrline, njegovo čisto, neskaljeno zvestobo. Nikdar ne bomo pozabili prekrasnih besed, katere je ekscelenca govoril pri odlikovanju g. župana Arha v Bohinjski Bistrici o našem narodu, ki je bil in ostane najzvestejši branik Avstrije na jugu.“ Pri svojem slovesu v Bohinjski Bistrici je ekscelenca po nagovoru domačega župnika Žvana med drugim rekel, da je ravno pred kratkim imel prijetno dolžnost, samemu presvitlemu cesarju poročati o lojalnosti prebivalstva, je zagotavljal svojo naklonjenost tudi v svoji novi službi, v mirnih časih pa da bo Bohinjce obiskal.

Wilson kliče Amerikance. Wilson je na Amerikance izdal oklic, v katerem naglašaja, da mora Amerika vse sile napeti in podpreti svoje evropske zaveznice, sicer ne zmagajo. Amerikanci bodo nastopili na bojišču in morajo zgraditi toliko ladij, kolikor jih bo potopljenih, pošiljati morajo zaveznikom v Evropo živila, municijo, obleko, surovine, skratka vse.

Papež za mir. Iz Londona se poroča, da hoče papež poizkusiti doseči mir na podlagi natančnega v posameznosti izdelanega predloga.

Napetost med rusko vlado in zastopniki delavstva in vojakov. Zastopniki delavstva in vojaštva vse Rusije so na splošnem kongresu pozvali rusko demokracijo, da podpira začasno vlado, dokler se bo držala načel demokracije. Vlada pa je treba kontrolirati in jo zavezati, da pripravi skupni mir brez aneksij (priklopitev) in brez vojne odškodnine in sicer na podlagi svobodnega narodnega razvoja vseh narodov. — Ruski socialist Lenin se je s tovariši z dovoljenjem Nemčije peljal preko Nemčije na Rusko.

Koroški vsenemci so na svojem shorovanju 4. t. m. razpravljali o preuredbi Avstrije. Dr. Angerer je predlagal te-le zahteve: Kot predpogoj uvedbo nemškega državnega jezika. Zakonodajna pravica deželnih zborov se mora odpraviti, ostane pa naj deželno zastopstvo s pravico sklepanja. Sedanja dvojna uprava, državna in avtonomna naj se nadomesti z enotno upravo, da se deželna samouprava organsko vstavi v državno upravo kot „mešan zistem“. Naj se ustanovijo okrožja (sedaj okrajna glavarstva), v katerih naj velja isto načelo: Okrožni zastop in okrožni odbor naj se prideli državni okrožni oblasti kot za deželo deželni zastop in deželni odbor državnemu deželnemu uradu. Okrožja naj se napravijo, kjer je potreba, kakor na Češkem, po narodnostnih

načelih. Združenje vseh okrožij enake narodnosti v avtonomen narod pa se mora odklanjati, ker cilj ne more biti zvezna država, ampak edinole enotna država z nemško državno mislijo. Samopopravo občin in mest je treba ohraniti, pri čemer bi bilo želeto uredbe županov po poklicu in posebnih občinskih uradnikov s poklicano predizobrazbo. — Kakšno odločno stališče da zavzemajo slovanske stranke nasproti nemškemu državnemu jeziku, je znano. Pa tudi sicer moramo program v tej obliki odločno odklanjati, kar pomeni popolno nemško nadvlado nad drugimi narodi.

Dr. Angerer o „Južni Avstriji“. Na slabo obiskanem shodu v Beljaku dne 15. t. m. je dr. Angerer govoril o „Južni Avstriji“, za katero se zavzema iz nacionalnih vzrokov. Združiti je treba Primorsko, Koroško in Kranjsko v eno celoto „Južno Avstrijo“, da se odvzame Kranjski avtonomna postava, ki je sedaj napoti Nemcem na poti do Trsta. Južno Avstrijo bi bilo razdeliti v narodna okrožja. Izmed 1.730.000 prebivalcev bi bilo 370.000 Nemcev, Slovencev 48%. Tako bi prišli Nemci do Trsta, ki predstavlja južna vrata za svetovno veljavo nemštva.

Velikanska bitka na Francoskem.

Na Francoskem se bje velikanska bitka v dveh odsekih: Pri Arras, severno do la Bassee in južno preko Croisilles. Napadajo Angleži, ki poročajo, da so od začetka operacij do 3. aprila ujeli 13.000 Nemcev, med temi 285 oficirjev in zaplenili 186 topov in 250 strojníc. Toda prodri niso in bitka se je razvila v posamezne boje. Hujši je bil naval Francozov na črti Soissons in Reims; toda Nemci so tam bili na silno moč francoske artiljerije pripravljeni in so njihov napad odbili. Vzhodno naprej v Šampanji se vrši bitka naprej. Boji bodo iznova vzplamteli.

Na drugih bojiščih nič posebnega.

Cesar na Ogrskem.

Cesar je dne 14. t. m. na kraljevem dvoru v Budimpešti sprejel cerkvene zastope katoliške, grško-vzhodno-srbske, reformirane, protestantske, unitarske cerkve in židovske verske občine. Najprej so bili sprejeti zastopniki katoliške cerkve, ki jo je vodil prvi škof kardinal dr. Ivan Černoh. Na njegov nagovor je cesar odgovoril: Po Vaši eminenci izraženo poklonitev ogrskih škofov sprejemam z največjim veseljem in gorko hvaležnostjo. Božja Previdnost Vam je poverila najlepše in najplemenitejše dobrine človeštva in Vaš vzvišen poklic ima v hudih bojih sedanjega razburkanega časa poseben pomen. Kot dedič krone sv. Štefana in kot najvišji zaščitnik ogrske katoliške cerkve bom zvest sporočilom ustanovitelja te cerkve Vaša blaga prizadevanja vedno z vso svojo močjo podpiral. Sprejmite in sporočite duhovščini in vernikom svojih škofij moj iskren kraljevski pozdrav.

Dnevne vesti.

Umrli je v Ljubljani nenadoma g. Anton Štritof, c. kr. ravnatelj 2. državne gimnazije v Ljubljani. N. p. v m.!

Ime naše cesarice. „Edinost“ peroča, da se ime naše cesarice pravilno piše in izgovarja Zita. Zita je pristno toskansko dekliško ime, ki se izgovarja z mehkim „z“, kakor se izgovarja slovenski „z“. Sicer se „z“ izgovarja v italijanski ostro kakor naš „c“, v tej besedi pa mehko. Beseda „Zita“ pomeni: čista, nedolžna, neomadeževana.

Poziv. Mariborska „Straža“ objavlja sledeč poziv: Ker se morda bliža sklicanje državnega zbora, prosim v soglasju s svojimi tovariši vse one nedolžne žrtve, ki so bili zaprti leta 1914, da mi osebno izročijo vse gradivo, zanesljive in le resnične podatke. Dr. Karl Verstovšek, poslanec in dež. odbornik.

Dr. Anton Zdešar, misijonar v Gradcu, ki je prišel v začetku vojne v francosko ujetništvo, se je vrnil iz ujetništva. Bil je izmenjan in se v kratkem vrne v Gradec. Nahaja se že na avstrijskih tleh.

Smrtna kosa. Umrli je v Rottenmannu na Štajerskem dne 11. t. m. po kratki bolezní vsled oslabelosti srca v 43. letu starosti najemnik „Zadružne tiskarne“ v Krškem, g. Ivan Koželj, v vojaški službi. Pokojnik je bil pred leti zaposlen v tiskarni Družbe sv. Mohorja ter je bil tudi nekaj časa odgovorni urednik „Mirov“. Kot izvrsten tenorist in zabaven družabnik je bil jako čislán član celovške slovenske družbe. N. p. v m.!

Letni čas. V pondeljek, 16. t. m., je nastopil zopet postavno določeni letni čas in je bilo torej treba v noči od 15. na 16. ure za eno uro pomakniti naprej.

Vlom. Pri posestniku Glačniku v Spodnji Goričici pri Celovcu so neznaní uzmoviči vlomili v noči od 15. na 16. ter odnesli živil in drugih reči v vrednosti 200 K.

Dva ubežna ujeta Rusa je zajelo orožništvo v Erentalu pri Trnjevsi. Pred 14 dnevi sta pobegnila od delavskega oddelka na italijanski fronti.

Zglasitev oproščenih. C. kr. domobransko ministrstvo je za Koroško odredilo, da učitelji na ljudskih in meščanskih šolah, v kolikor se smatrajo kot deželni nastavljenici ali so jim enaki, to je, v kolikor dobivajo plačo od dežele ali iz dotiranega fonda, niso dolžni, zglasiti se pri občini po točki 1 tozadavnega razglasa z dne 5. t. m. Oprostitve teh učnih oseb bodo posebej kontrolirane.

Koroško gozdarsko društvo je namesto venca na grob svojemu umrlemu članu, dvornemu svetniku profesorju dr. Adolfu vitezju pl. Gutenbergu, izročilo deželni vladi znesek 50 K za koroške vojnooskrbne namene. Ta znesek se je uporabil za vojnopomožni sklad.

Pomožna akcija za revnejše sloje s cenejšimi živili. Po 15. aprilu 1917 se bodo izdajale nove karte za cenejša živila, ki dajejo pravico tudi za cenejši nakup mesa, 1/4 kg na teden in sicer po 2 K za kilogram (modra karta) oziroma 4 K za kilogram (bela karta). Te karte so veljavne od 16. aprila do 13. majnika t. l. V mestu Celovcu stanujoče osebe, ki se hočejo poslužiti te ugodnosti, morajo natančno izpolniti vprašalno polo, ki se dobi v policijski stražnici na magistratu, ter jo predložiti c. kr. deželni vladi. V mestu ali v okoliških občinah stanujočim osebam, ki so že za mesec april dobile karte za bolj po ceni živila, ni treba na novo se prijaviti ter dobe za čas od 1.—13. maja primerno prikrajšane karte za živila, namreč modre karte, na katerih so samo odrezki za meso, oziroma bele karte z odrezki za meso in z dvema na skupaj 70 v glaseča se denarna odrezka.

Slovenski begunski koledar za l. 1917. Izdal in založil: Monsignor dr. Alojzij Faidutti, deželni glavar poknežene grofije Goriško-Gradišanske. Tiskala Kat. tiskarna v Ljubljani. Str. 128, cena 1 krono. Izkupilo se nameni beguncem z Goriškega. Naročila sprejema deželni odbor goriški na Dunaju VIII, Schlesingerplatz 2. V prid beguncev zopet nekaj! Za begunce se še vse premalo stori. Kaj morejo ti zato, da so morali bežati od meje skupne domovine, da so obubožali? Meso našega telesa so. Kdo ne bi najtopleje priporočal nakup koledarja. Ta pa že sam po sebi zasluži, da si ga vsakdo naroči. Našel bo v njem za vojni čas važne podatke, ki jih bo sicer težko iskal po časopisju, ko jih bo potreboval. Sodelovali so pisatelji: dr. Gradnik, Rado Murnik, Meško, dr. Ivo Šorli, dr. Ivan Pregelj, Alojzij Res.

Delovanje vojnopomožnega urada c. kr. notranjega ministrstva. Vojnopomožni urad notranjega ministrstva je izdal o svojem delovanju od avgusta 1914 do 31. januarja 1917 poročilo v lični knjižici. Iz tega poročila je razvidno, kako velikansko delo da je izvršil ta urad v vojnem času na svojem obširnem polju. Tabela izkazuje dohodkov 7.960.495 K, od katerih je bilo deželnim vojnopomožnim uradom odkazanih 4.421.323 K. Podpora avstrijskih podanikov v zveznih in nevtralnih državah, pomoč vojaškim družinam, oskrba vojaških sirot in splošna oskrba mladine, pregled o tozadavnih organizacijah po posameznih deželah, poročilo o vojnem zavarovanju, skrb za revno mladino, poročila o akcijah „zlató sem dal za železo“, o tednu Rdečega križa, o darovnih dneh, o delovanju za boj proti tuberkulozi itd., vse to je zbrano v knjižici. Kdor se za stvar zanima, si knjižico lahko naroči na naslov: Kriegshilfsbüro, Dunaj, I., Hoher Markt 5, stane 1 K.

Italijanski letalec na Koroškem. V torek, 17. aprila je priletel do Celovca italijanski letalec.

Vojna razstava 10. armade je bila 15. t. m. ob 11. dop. v „Künstlerhaus“ na Schillerjevem parku slovesno otvorjena. O razstavi še izpregovorimo.

Z južnozpadnega bojišča, dne 12./4. 1917. Doživeli smo tretje velikonočne praznike v tem žalostnem času, kateri pa so bili slabši kakor minula leta, zlasti v Kanalski dolini smo jih obhajali še v globokem snegu, iz katerega molijo ograje šele malo svoje vrhove. Drugih novic pa sedaj ni nič posebnih, ker naš sovražnik nas pusti čisto pri miru. Ali upanje imamo, da se nam morebiti predružači in da se nam bode moral naš nasprotnik umakniti. Tudi vam, dragi bralci, se bode predružačilo življenje, ker prijetei bodete

morali zopet z vsemi močmi za poljsko orodje. Zopet bo potrebovala marsikatera hiša svoje domače, zlasti pa posestva, katera stojijo čisto brez moške moči. Žend. pom. F. Kravagna.

Melviče. (Razno.) V petek po Veliki noči, dne 13. t. m., so tudi zvonovi naše župnijske cerkve in podružnic vzeli slovo ter šli pomagat našim hrabrim vojakom. Šest jih je bilo spoznano sposobnih za vojno službo, med njimi tudi veliki zvon župnijske cerkve, ki je samo trideset let vabil vernike k molitvi in službi božji. Skupna teža vseh šest zvonov znaša 1908 kg. Predno so zvonove odpeljali na kolodvor, so jih dekleta lepo ovenčale, domači fotograf iz Dol pa jih je fotografiral. Na traku velikega zvona pa je bil napis: „Slovo zvonovom, vojski zmago!“ — Na praznik Marijinega oznanenja je imela naša dekliška Marijina družba mirovno pobožnost. Predpoldan je bilo skupno sveto obhajilo in popoldan shod. Ob tej priliki so družabnice darovale 47 K 70 v za sirote padlih vojakov, kateri znesek se je odposlal društvu „Dobrodelnost“ v Ljubljani. Vsako prvo nedeljo v mesecu ima dekliška Marijina družba molitveno uro za našega presvitlega cesarja, za domovino, za zmago in za naše vojake. — Medtem ko so lansko leto umrli samo 4 ljudje v naši župniji, jih je letos smrt že v prvem četrtletju osem pobrala. Meseca januarja sta umrla nagle smrti — od srčne kapi zadeta — dva vrla gospodarja Florijan Mörtl pd. Kazec na Rutu, ki je bil v prejšnjih letih tudi župan, in Wallner Franc, pd. Makula v Napolah. Meseca februarja je smrt rešila trpljenja dva občinska ubožca ter ugrabila nežnega otroka cerkovniku Jož. Zanklu. Hud udarec je zadel Jančičevo družino v Rutah, kjer je meseca marca umrlo za štiri dni troje otrok na posledicah oslovskega kašlja. — Pomlad ne more prav zmagati starke zime v naših krajih. Zmiraj mraz, dež in sneg. Polje in travnike krije še sneg, tako da ne moremo orati in sejati.

Bistra nad Črno. Prišla je spomlad, a namesto zelenja in cvetja nam je prinesla sneg in vihar. Je pač april, ki rad nagaja, pa ne samo nam kmetom, ampak tudi gospodom trgovcem v Črni. Posebno enega je letos pošteno potegnil. Oh kako sem se moral smejati, bal sem se že, da bom počil od smeha. Bila pa je stvar ta-le: Te dni pride mimo nas star znanec iz Luč na Štajerskem. Dobra prijatelja sva že dolgo vrsto let. Muhast in poln zvijače pa je ta moj Štajerc. Ko ga zagledam, kako se je muzal, sem kar vedel, zopet je koga potegnil. In nisem se varal. Vprašam ga, kako in kaj ter ga povabim v hišo. Pri glažu domačega sadjevca mi pove celo historijo: Na Štajerskem dobijo trgovci prav malo sladkorja. Mojemu prijatelju ga je bilo zmanjkalo, zato je prišel čez hribe sem v Črno v trdnem upanju, da ga tukaj dobi. A glej spaka, kamorkoli je prišel v Črni, nikjer, v nobeni trgovini ga mu niso hoteli dati, češ, Štajercem ga ne damo več, ne za špeh in ne za denar, drugače bomo pa zopet v „Miru“. Nazadnje se ga je le eden usmilit, ter mu obljubil sladkorja, pa prinesli bi mu moral lep svinjski nabasan želodec. In stari moj lisjak je segel v nahrbtnik, ter postavil na prašno mizo lep želodec. Da bi videli, kako so se gospodu trgovcu sline pocedile pri pogledu na tako dobro in slastno reč. Kmalu sta zglihala zanj; moj prijatelj si je nabasal v nahrbtnik osem kil sladkorja, gospodu pa pustil želodec. Jaz ga oštejem pošteno, češ, ali ne veš, da je tak želodec sedaj več vreden kakor osem kil sladkorja. A moj Zvitkovič se pošteno namuzne in reče: „Saj ni bil pravi želodec, samo koža je bila, a nabasal sem jo z repo in peso. Potem sem tako napravljen želodec še s česnom pošteno naribal in ga sušil v dimu 3 tedne, da je dobil pravi duh. Rečem ti, še tebe bi bil ž njim preslepil, akoravno jih sam vsako leto delaš; tako lep je bil in fino je dišal, kaj šele to vašo jaro gospodu v Črni dol.“ Ko ga vprašam, kaj da je g. P. rekel nato, skomigne z ramami in mi zapoje:

„Rad želod'c bi jedel mož,
zato vzame v roke nož.
Ga prereže, ostrmi:
„To pa svinjsk' želodec ni!
To je repa ino pesa vmes.“
V drug želodec paše res.

Štebenj pri Doberlivasi. (Pogreb.) Dan po Ibehtnici je bila tu pokopana pd. Jartlnova mati Mar. Wutte, rojena v Globasnici l. 1842. Bolehala je med neumornim delom že dolgo na srcu in jo je ta bolezen tudi pokosila. N. p. v m.!

Koroški gospodar.

Velika važnost letošnjega dobrega spomladanskega obdelovanja!

Doba grozne svetovne vojne sega že v konec tretjega leta; vsa znamenja kažejo, da je orjaški boj na višku in da se vojna v kratkem času odloči in konča. Silni napor, ki bo storil konec vojni,

bo zastavljen bodoče mesece in če naj nas privedejo sedanji krasni uspehi do končne slavne zmage, ne sme odnehati od svojih do skrajnosti napetih sil niti en činitelj, v čegar rokah je usoda našega cesarstva.

V sedanji vojni ne odloči samo vojaška sila, ampak v isti meri, če morda ne še v večji, gospodarska žilavost države, ki jo je največ iskati v sedanjih razmerah v kmetijskem pridelovanju. Vojak in kmetovalec torej stojita takorekoč oba v fronti in zato sta ona dva tista, ki odločita zmago in konec vojne.

Naš kmet, in prav posebno starejši kmetovalci, ženske in mladina, so doslej spolnili v čudoviti meri svojo dolžnost in pri zadnjem naporu, ki se ga sedaj od njih zahteva, ne sme nihče odnehati ali celo omagati, temveč mora dati od svojih duševnih in telesnih sil notri do skrajnosti vsakdo kolikor le zmore, da se vzdrži zadostno kmetijsko pridelovanje v prid boreči se armadi, vsem drugim slojem in nič manj v prid kmetovalcem samim. Edino lakota bi nam mogla iztrgati iz rok težko priborene zmage, a to je izključeno, če kmetovalci to pomlad vestno zvrše svojo dolžnost.

Od letošnjega pridelka naše zemlje zavisi zmaga ter naša bodoča usoda in to tudi ne glede na skorajšnji mir, kajti s pridelki letošnje letine nam bo šlo za prehrano še bolj tesno, kakor z lanskimi, ker zaloge so še bolj izčrpane in vsled slabjšega obdelovanja in gnojenja polja, čemur se v sedanjih razmerah ni ogniti, ne smemo računati letos na obilo in bogato žetev.

Največja napaka bi pa bila, če bi se kmet ozlovoljen po sicer potrebnih naredbah, ki globoko posegajo v naše gospodarske prilike, ali če bi bil užaljen vsled napadov in pregajanj, pričel kujati! Vse, kar ni bilo prav, so zagrešili krogi, ki kmetijskega dela dovolj ne razumevajo in bodimo pravični, tudi kmetovalci sami, ki si že pred vojno s svojo nebrižnostjo niso pridobili tiste veljave in tistega vpliva, ki jim po vsej pravici gre, in so zato med vojno zavladali nad kmetovalci skoraj sami nestrokovnjaki. Zaenkrat ne imejmo drugega pred očmi, kakor edino le dobrobit in bodočnost naše lepe domovine! Do zadnjega delozmožnega pripadnika kmetijskega stanu, naj vsakdo stori v polni meri svojo dolžnost do skrajnosti in le en klic naj vse kmetovalce brez izjeme vodi: „Vsi vun na polje, kar je sposobnih za

delo, da s plugom in orodjem pomagajo premagati zlobne nakane naših sovražnikov!“

Za pridelke letošnje letine so že sedaj zagotovljene znatno boljše cene in istotako se vse tako preuredi, da ne bo več prejšnjih krivic.

Poglavitno naše krušno žito je ozimno; ta je že v zemlji, zato nam ni več zanj skrbeti. Sedaj pomladi prihajata v poštev jara pšenica in rž, ki pa pri nas nista posebne važnosti in se zato gre sedaj pomladi glede žita največ le še za ječmen in oves. Sejte tega jarega žita kolikor vam razmere pripuščajo in če so v zadnjih dneh bile oblasti vsled nujnih potreb prisiljene odvzeti še nekaj semenskega jarega žita, se bo vsled tega z jarim žitom obdelano polje seveda moralo nekoliko skrčiti, a zato bo pridobljeni prostor za druge velevažne pridelke, kakor za krompir, turščico itd. Polagajte največjo važnost na zadosten pridelek krompirja, ki po skušnji zadnjega časa največ zaleže za splošno prehrano; posadite med krompir in turščico toliko fižola, kolikor ga pri umnem ravnanju le gre; nasadite veliko zelja, ki je istotako važno živilo za zimo; ne zamudite sejati veliko prosa v svrhu izdelovanja dragocene in redilne kaše; prav posebno izkoristite ugodne naše podnebne razmere, ki nam dopuščajo dobivati na naših njivah dvakratni pridelek, namreč s setvijo strniščne ajde in strniščne repe, ki je letos toliko zalegla, da se tega malokdo zaveda. Brez živino-reje ni poljedelstva, zato tudi na njo ni pozabiti in z vso marljivostjo preskrbeti za zadostno krmo. Sadite krmsko peso; sejte med žito po možnosti veliko korenja, in če travnikov že ne morete pognojiti, pa jih vsaj prebranjajte, kajti pomladi prevlečeni travniki dajo veliko več in boljšega sena.

Gustav Pirč.

Karpe v vaške ribnike!

Po vaseh čestokrat nahajamo stoječo vodo, v katero se stekajo vsemogoče tekočine, gnojnice, voda, ki prihaja ob deževju s cest itd. Včasih je v takih vaških ribnikih voda že čisto rjava ali celo rdeča. V taki vodi zelo dobro uspevajo karpi, vžitne ribe, ki čistijo tako vodo. Tudi race dobivajo v taki vodi dovolj živeža. Priporoča se, tako vodo izrabiti in rediti v njej karpe. Gledati je treba le na to, da se preveč ne pomnožijo in jim

vsled tega ne zmanjka živeža. Pri takih ribnikih naj bi bila naprava za odtekanje vode. Trud se bogato poplača. Taki ribniki se lahko tudi umetno napravijo, kakor je napravil tak vzorni ribnik dunajski višji inženir Doppelreiter v Königsbrunn na Nižjeavstrijskem. Iz teh ribnikov dobiva na leto po 60 kg karpov na 1000 m². Izračunano je, da bi mesto Brno s svojimi 200.000 prebivalci iz uporabe mestne kanalizacije dobilo lahko 50.000 do 60.000 kg ribjega mesa. Seveda je treba znati take ribnike primerne napraviti. C. kr. poljedelsko ministrstvo gre v takem oziru vsakemu radevolje na roko, bodisi s svetom giede naprave takih ribnikov kakor glede oskrbe s karpi. Obračati se je na oddelek 7 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju, II., Trunnerstraße 3.

Vojaško pismo.

Strelski jarek v višini 2200 metrov.

Že se je približala prijetna vigrad, ko bodo vam začele cveteti rožice in peti vesele ptičice; mi pa še tičimo v jako debelem snegu in čakamo na spomlad. Ker so razmere glede sovražnikov še precej ugodne, imamo lepo urejena stanovanja, da bi človek ne verjel, če nebi videl na lastne oči.

Čisto varni pač nismo nikjer, pred sovražnimi krogami pa nimamo strahu, pač nam preti drug sovražnik, ki je že marsikateremu pretgal nit življenja, posebno zdaj, ko se taja sneg, to so plazovi. Tudi rujnega vinca nam ne manjka, da še včasih zakrožimo kako slovensko, kakor: „Takrat v starih časih“ ali pa „Tam za goro“, da se razlega do sovražnih postojank. In polentar! Ta zdaj pač mirno tiči v svojih luknjah in cedi slino po naši lepi Koroški. Že parkrat se je zaletel v naše postojanke, a vselej se je vrnil nazaj, odkoder je prišel, s krvavimi bučami. Naj le že pride, ne bojimo se ga, kajti radi umrjemo za domovino. Pač tudi hrepenimo, da nam zasiže kmalu zvezda miru, na katero tudi naši dragi čakajo, da se vrnemo kot zmagovalci med Vas v krasno Podjunsko dolino. V to naj Bog pomaga in sreča junaška! Na zdar! Na svidenje!

Nebroj pozdravov pošiljamo vsem čitateljem „Mira“. Pozdrave tudi vsem slovenskim dekletom iz Podjunske doline, posebno pa globaškim in pribilskim. Dragotin Sadjak iz Globasnice. Jožef Kummer iz Priblevasi.

Ljubljanska kreditna banka.

Zvišanje delniške glavnice od K 8.000.000.— na K 10.000.000.—

z izdajo

5000 komadov novih delnic em. 1917
Ljubljanske kreditne banke à K 400.— nominale
v skupnem znesku K 2.000.000.—.

Povabilo k subskripciji.

Izvršujú sklep XVII. rednega občnega zbora z dne 29. marca 1917 vabimo p. n. gospode delničarje kakor tudi vse druge interesente k vpisovanju pod sledečimi pogoji:

1. Vpisovanje traja od 1. do 30. aprila 1917 pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. Ljubljani) in Celju;
  - » Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah;
  - » Češki prumyslovi banki v Pragi in njenih podružnicah;
  - » Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu in njenih podružnicah;
  - » Zemski prumyslovi banki d. d. v Budimpešti;
  - » Hrvatski deželni banki v Osijeku in njenih podružnicah.
2. Pravico do subskripcije novih delnic imajo pred vsem imejtelji starih delnic po kurzu K 430.— za komad, v razmerju na 4 stare delnice 1 novo.
3. Ostale delnice, v kolikor na iste dosedanji delničarji ne izvršijo dobavne pravice, nudimo novim subskribentom po kurzu à K 455.— za komad in si pridrži upravni svet pravico do repartitije teh delnic;
4. Kot kavcijo je položiti pri prijavi K 230.—, oziroma K 255.— za vsako novo delnico, ostanek K 200.— najpozneje do 15. maja 1917. Vplača se pa lahko tudi polni znesek na enkrat.
5. Nove delnice imajo kupon 1917 in so deležne na dobičku poslovnega leta 1917, vsled česar morajo gg. subskribenti vplačati z določenimi obroki tudi 5% obresti od subskripcijskega kurza od 1. januarja 1917 naprej do dneva plačila. V svrhu izvršitve opsijske pravice naj se predložijo pri označenih zavodih plašči starih delnic. Kurzni dobiček delnic nove emisije pripada po odbitku stroškov in pristojbin ažijskemu rezervnemu zakladu banke. Nove delnice bodo — enako kakor dosedanje — kotirane na dunajski in praški borzi in se bodo izročile gg. subskribentom koncem leta 1917 proti vrnitvi blagajniških potrdil o izvršenih vplačilih.

Ljubljana, 2. aprila 1917.

Upravni svet.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Iz sodne dvorane.

Dr. Kranz in tovariši obsojeni.

Dr. Kranz je bil obsojen na 9 mesecev strogega zapora in v denarno globo 20.000 K, v slučaju neizterljivosti na nadaljne štiri mesece; Freund na 9 mesecev strogega zapora in v denarno globo 15.000 K, odnosno na nadaljne 4 mesece; Rubel na 3 mesece strogega zapora in v denarno globo 10.000 K, odnosno na nadaljne 3 mesece; Felix na 6 mesecev strogega zapora in v denarno globo 20.000 K, odnosno na nadaljne 4 mesece. Proti obtožencema Perlberger in Schwarzwald je bilo postopanje izločeno. Zastopniki so prijavi ničnostno pritožbo in vzklic, nakar je državni pravdnik predlagal, da se dr. Kranz da pod ključ, sodni dvor je pa na zagovornikov predlog sklenil opustiti to proti kavciji milijon kron. Pooblaščenca dr. Kranza so izjavili, da bodo ob 2. uri popoldne položili zahtevano kavcijo 1 milijon kron.

Bolečine v mišicah paste mnogi ljudje docela vnevar, ker so mnenja, da bodo iste že same prešle. Bolečine pa se čez nekaj časa zopet povrnejo in sicer so vedno hujše, čim bolj se jih zanemarija. V mišicah in celicah ostane pač vedno nekaj kali bolečin. Z vtiranjem in masiranjem bolečih mest s Fellerjevimi bol lajšajočim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. „Elsa-fluid“ se pa kaj takega lahko zabrani. Po vtiranju ne izginejo samo bolečine, temveč začne tudi kri hitreje krožiti na dotičnih mestih. Kri prodre v najoddaljenejši kotičke celic, uniči povzročevalce bolečin in zabrani tako zopetni nastop bolečin. Predvojnec: 12 steklenic tega sredstva pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvatska) za 7 K 32 h poštine prosto. — Istočasno se pa lahko naroče tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-kroglice“, izborno, tek vzbujajoče želodčno zdravilo, 6 škatlic poštine prosto za 5 K 57 h. — Izborno je nadalje tudi neko sredstvo zoper kurja očesa, zelo znano pod imenom Fellerjev turistovski obliž z zn. „Elsa“, 1 karton 1 krono in 2 kroni. (—ve—)

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.
Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Službe išče kuharica, pošteno dekle iz dežele, ki je bila že samostojna gospodinja in je dovršila gospodinjsko šolo z dobrim izpričevalom, želi h kakemu gospodu župniku. Prijazna vprašanja naj se pošljejo na Marjeto Prezelj, hotel Trabesinger, Velikovaška cesta št. 5, Celovec.

Vino belo in rdeče (tudi za sv. maše) razpošilja od 56 litrov naprej po dnevnih cenah po povzetju **A. Oset, Guštanj, Koroško.** Kupim vse vrste stare in nove zamaške in sode.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla knjiga:
Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček.
Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vlad. sv., in št. Podboj, c. kr. prof.
Cena v prt vezani knjigi je K 2.40, po pošti K 2.50.
Dobi se v vseh knjigarnah.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

vabi na

28. redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 29. aprila 1917,

ob 3. uri popoldne

v prostorih Hranilnice
in posojilnice na Trati.

Dnevni red:

1. Poročilo o poslovanju.
2. Računsko poročilo.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Sklepanje glede čistega dobička.
5. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
6. Razno.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadruženikov.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Hodišah

r. z. z. n. z.

ki se vrši

v nedeljo, dne 29. aprila 1917

ob 3. uri popoldne

v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo odbora za l. 1916.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1916. in sklep o čistem dobičku.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Zidarji, tesarji, dninarji in ženske

dobijo stalno dobri zaslužek pri stavbinskem podjetju za beton

Pittel & Brausewetter, Gußstahlwerk,
Judenburg, Zg. Štajersko.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2.45. — Povzete 65 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Proda se Skrutelnova kajža

na Selih, župnija Žitaravas. Zraven spada 1 oral zemljišča, njiva in travnik. Več pove lastnik **Janez Skrutel** pd. Tomar na Suhem Blatu, pošta Vovbre, Koroško.

Kmetje in delavci! Obdelujte zemljo!

Uradnikom

aktivnim vseh kategorij,

profesorjem

in učiteljem,

katerih neobremenjena služnina znaša najmanj K 2300.— na leto, dalje

penzionistom,

ki imajo vsaj K 1400.— pokojnine, dovoljuje

posojila

na podlagi življenjskega zavarovanja, proti zaznambi na služnino, oziroma pokojnino na prvem mestu in proti primernemu poroštvo pod najugodnejšimi pogoji na 5 do 25 letno amortizacijsko dobo

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Sprejmejo se tudi potniki za življenjsko zavarovanje s stalno plačo in provizijo.

Podrobna pojasnila daje brezplačno Generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 8.000.000.

Rezerve: K 1.000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.